

[Accueil](#)[Revenir à l'accueil](#)[Collection Mythologiae libri decem, Francfort, André Wechel, 1581](#)[Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre III](#)[Item Mythologia, Francfort, 1581 - III, 20 : De Lethe fluuio](#)

Mythologia, Francfort, 1581 - III, 20 : De Lethe fluuio

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Francfort, 1581 - X \[33\] : De Lethe fluuio](#)

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre III

Ce document est une version augmentée de :

[Mythologia, Venise, 1567 - III, 20 : De Lethe fluuio](#)

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre III

[Mythologie, Paris, 1627 - III, 21 : De la riviere de Leté](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre III

[Mythologie, Lyon, 1612 - III, 20 : De la riviere de Lethé](#) est une traduction de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la notice Équipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Présentation du document

Publication Francfort, André Wechel, 1581

Exemplaire Regensburg (Allemagne), Staatliche Bibliothek, 999/Hist.pol.1307

Formatin-8

langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Paginationp. 282-287

Du monde

Toponymes [Léthé \(fleuve/rivière\)](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 28/12/2018 Dernière modification le 28/04/2023

*Pars in gramineis exercent membra palastris:
 Contendunt ludo, & fulva luctantur arena;
 Pars pedibus plaudunt choreas, & carmina dicunt.
 Necnon Threicius longa cum Veste sacerdos
 Obloquitur numeris septem discrimina Vocum,
 Lamque eadem digitis, iam pectine pulset eburno.*

Ac deinde paucis interpositis:

*Arma procul, curruque Virum miratur inanes,
 Stant terra defixa hasta: passimque soluti
 Per campos pascuntur equi. qua gratia currum,
 Armorumque fuit Virus, qua curantentes
 Pascere equos, eadem sequitur tellure repostos.*

Propterea cum philosophis optimis hominibus summam felicitatem excogitare nitentur antiqui: nullam maiorem illis oblectationem inuenerunt, quam veritatis inuestigationem, & quam illud quod scriptum reliquit Cicero in libro 5. de Finibus his verbis. Ac veteres quidem philosophi in beatorum infulis fingunt, qualis natura sit vita sapientum, quos cura omni liberatos, nullum necessarium vitæ cultum, aut paratum requirentes, nihil aliud esse acturos putarunt, nisi ut omne tempus in quaerendo ac discendo, in naturæ inuestigatione consumant.

¶ Atque de campis Elysiis tot à nobis dicta sint. Quid significare voluerint antiqui per hos campos Elysiis manifestum esse arbitror. Nam ubi vitæ nostræ ratio diligenter examinata fuerit, si sanctè pieque vixerimus, incredibilis lætitia sub extremum vitæ diem mentes nostras capit, sicuti motore afficimur ob multorum scelerum recordationem, & ad eos inferorum sinuos trajcimus intrepidi, omniaque monstra horrenda & terribilia præterimus. quæ quidem lætitia quantum valere debet ad homines ad probitatem adhortandos, nulla orationis copia explicari potest. Hæc ea sunt quæ apud inferos vel bona, vel mala ab antiquis proponebantur, cum simplex & magis vera ratio à summæ veritatis autore Christo proposita sit, ignis sempiternus improbis scilicet. at viris bonis inexplicabilis bonorum cumulus. At nunc de Lethe fluuiio dicamus.

De Lethe fluuiio.

CAP. XX.

POST huiusmodi vitæ examinatæ diligenter cōsiderationem exoritur paulatim omnium rerum obliuio, sensusque amitt-

annuntiantur, neque vlla est amplius rerum præteritarum recordatio: quare effectum est vt antiqui scriptores multa de Lethæ fluuio commenti sint. Verùm nos pauca prius ad hanc rem pertinentia inuestigemus, deinde quid de Lethæ senserint antiqui, explicemus. Fuerunt quatuor fluuij Lethæi tantùm, qui ad Magnesiã non procul à Mæandro, qui ad Gortynen urbem Cretæ, qui ad Triccã urbem Thessaliæ, vbi natus est Æsculapius, & qui in Libya Hesperia. Illa fuit Pythagoræ, & nonnullorum philosophorum opinio, non solum quòd animæ immortales existant, verùm etiam sempiternæ fuerint antequam in animalium corpora peruenirent. Huiusce sententiæ his similes rationes afferebant: nam si immortalis existeret anima, & ex aliquo nascatur, vel ex immortali, vel è mortali necessariò nasceretur. E mortali non oriretur, quia sic omnia fieri possent immortalia: neque sempiternum quidquam in natura mortali rei comminatum est suo pte ingenio, nisi à Deo miscetur aliquando secernendum. Neque rursus ex immortali, quòd illud quòd tale est, nihil è se gignit. Atqui cum immortales animæ existant, multaque tamen nascantur animalia, illud contingere putabant, quia circuitum animæ intra duodecim annorum millia peragant, per omnesque sphaeras & choros dæmonum ac Deorum discurrant, quod Plato in Phædone, Gorgia, Phædro, & alijs in locis varijs scripsit. Est autem per duodenarium numerum intelligendus numerus mundanarum sphaerarum apud antiquos, qui supra quatuor elementorum globos octo cælos esse putarunt, per quos animæ à corporibus solutæ, satisque purgatæ permeare, & circumuolui putabantur; donec suos circulos perfectè absoluerent. tunc autem Deo ita iubente putabantur in corpora pro prioris vitæ rebus gestis demitti. Nonnulli tamen crederent annum magnum, quo spatium anima hominis suum circuitum explet, & in idem reuertetur, duodecim horum annorum millibus comprehendi: cum annus mundi magnus tribus annis huiusmodi absoluitur: nam & ipsa mundi anima per motum firmamenti eo spatium suum circuitum absoluit, quod efficitur intra triginta & sex millia nostrorũ annorum. si quis enim firmamentum aut aplanas quæ vocatur sphaeram, proprio motu contra motum diurnum cæli centesimo quoque anno per gradum vnum scetè secundum successionem hinc

rum procedere intellexerit, numerumque annorum collegerit, is facile magnum annum mundi ex ambitu ipsius firmitati intelligit. Hæc res quoniam ab imperitorum multitudine intelligi non poterat, excogitarunt permulta poetæ ad utiliter adducendam multitudinem, quibus illam in hac sententia confirmarent, quod immortalis anima existat, ut spe aliquando melioris vitæ, & præsentis calamitates æquo animo forti que perferret, & ne nimiùm rebus prosperis tolleretur, cum sciret omnibus reddendam esse antea vitæ rationem: & quàm maximè se ad integritatem innocentiamque compararet, cum iucundissima præmia harum virtutum post mortem à Deo esset relatura. Finxerunt igitur post diurnas voluptates Lethen esse fluvium apud inferos, qui oblivionem significet, cuius aquam si quis bibisset, illi continuo rerum omnium præteritarum obliuio exoriebatur. Nam nulla ratio facilius eam dubitationem diluere poterat, cur que per tot annorum millia tam admirabilia animæ vidissent, nullo pacto profus recordarentur. Hic igitur fluvius Deus suavissimus & Somno simillimus ab Eustipide putatur: quando Orestes cum ab infania aliquantulum conquiesisset, utrisque gratias egit Somno & Lethe, siue Oblivioni, hoc pacto:

ὦ φίλον ὕπνου θεῖον ἄλυτρον, ἐπὶ κεραιόσσοις,

ὡς ἤδ' ἔμοι προσῆλθε εἰς ἐόντ' ἴγρι!

ὦ πόντια Λήθη τῶν κακῶν, ὡς εἰ σε φηί,

καὶ τοῖσι δ' ἄνευ χῆσιν ἰούκτ' αἶα θεός!

Gratum lenamen Somnule agritudinis

Quàm suavis advenisti, & opportunum huc!

Et tu malorum Oblivio quàm dulcis es,

Optabilis viris misellis & Dea!

Solus ex omnibus hominibus dictus est Æthalides rerum præteritarum memoriam non profus deposuisse, ut scriptum reliquit Apollonius in primo Argonauticorum:

ἔδ' ἔτι νῦν πρὸ ἀποιχομένου Ἀχίρροτος

δίνας ἀπροφάτους ψυχῆν ἐπὶ δ' ἰδραμι Λήθη.

nondum illum ex Acheronte profectum

Vorticebus rapidis Lethe perfuderat unda.

Hunc enim munus illud à patre Mercurio obtinuisse inquit, ut aliquando esset apud superos, aliquando apud inferos. Huc aiunt Pythagorici, cum anima sit immortalis, primùm Tro-

ianis

ianis temporibus reuixisse, atq; fuisse Euphorbum Troianum Panthi filium, deinde Pyrrhum Cretensem, postea quendam Eleum, mox Pythagoram: quam rem planè expressit Ouidius in decimoquinto libro Mutationum;

*O genus attonitum gelida formidine mortis,
Quid Stygia, quid tenebrae, & nomina vana timetis
Materiem vatum, vastiq; pericula mundi?
Corpora siue rogis flamma, seu tabe vetustas
Abstulerit; mala posse pati non vlla putetis.
Morte carent anima: semperq; priore relicta
Sede, nouis domibus vinuntque, habitantq; recepta.
Ipse ego (nam memini) Troians tempore belli
Panthoides Euphorbus eram.*

Plato præterea in Menone non solū animas esse immortales commemorat, sed postquam certū temporis spatium, & quædam munia absoluerint, à Proserpina in hominū corpora remitti. sic enim scribit: φασὶ γὰρ τὴν ψυχὴν τῷ ἀνθρώπῳ εἶναι ἀθάνατον, καὶ τὴν μὲν ἰλασθῆναι, ὃ δὲ ἀποθήσκην καλεῖσθαι, τοτὶ δὲ πάλιν γενέσθαι, ἀπὸ μύθου δ' ἔδειπτε. δὲν δὲ διὰ ταῦτα, ὡς ἐσιώπια διαβῶνται τὸν θῖον, οἷσι γὰρ αἰτιροφόναι ποιεῖται παλαιῶν πίνεις δέχεται, ἵε τὸν ὑπερῶν ἄλιον κίτων ἰάτω ἴτ' ἄνδιδεῖ ψυχὰν πάλιν ἐκ τῶν βασιλῆος ἀρανοί, καὶ ὀδὴν κρεπνοί, εὐφρατε μίγξαι ἀνδρὶ αὐξοντα' ἵε δὲ κῆλαι πὸς χρόνον ἤρανε ἀγνὴ πρὸς ἀνθρώπων καλιῦνται. *Aut enim homini animam immortalem esse, ac tunc quidem decedere, cum mori appellatur: atq; iterum redire, interire verò & extinguī nunquam, quare vita est quam sanctissime transigenda. Qui enim Proserpina pœnas antiqua miseria iam dederint, eorum animas illa rursus ad supernum solem transmittit non anno, atque reges fiunt gloria, potentia, sapientiaq; præstantissimi, atq; isti in numerum Deorum aut Heronum capiuntur.* Physici duos tropicos signiferum circulum secantes portas duas esse putant, per quas animæ è cœlo in terras ferantur, & ascendant. Cancer hominum porta putatur: Capricornus Deorum, quia per illum ad immortalitatem ascendit. hinc Pythagoras à lacteo circulo Dis imperium incipere credidit, quòd animæ inde lapsæ à superis recesserint, inde in corpora lapsuræ. Hæc quoadiū in Cancro sunt, nondum à superis recessisse creduntur, at ad Leonem profectæ vitæ exordium

auspicari, cum in corpora defluant. Plato in Phædone nota ebrietate trepidantem animam in corpus fluere ait, atque potum materię circumfusę alluionem intelligit: nam sicut obliuio comes est ebrietatis, ita huiusce alluionis materię. Dicitur igitur Lethę obliuio, quoniam animę in corpora lapsę originis diuinę, fontisq;, ac dignitatis suę singulę obliuiscantur. Cum ad inferos igitur animę descenderint, diuq; fuerint in campis Elysijs, vt ad communiorę opinionem reuertamus, antequam ad supernum solę transmittantur, dicuntur aquam fluminis Lethę bibere, vt omnium pręteritorum obliuiscantur, vt ait Virgilius in sexto:

*Anima, quibus altera fato
Corpora debentur, Lethę ad fluminis vndam
Securos latice, & longa obliuia potant.*

Bibebatur autem duplici de causa aqua Lethęi fluminis, tum vt obliuiscerentur animę illarum deliciarum quibus fruebantur in campis Elysijs, tum etiam vt fierent immemores earum molestiarum, quas antea in vita pertulissent: quarum rerum si perdidisset memoria, nemo reperiretur qui vellet reuiuiscere, aut qui cum primũ posset, non vel sibi ipse manus inferret. Sed alterum Deos iubere dicebant, alterum quo minus fiat repugnat natura. Quis enim eorum qui mortui sunt, vellet, si possit, in hanc vitam molestiarum plenam redire, in tot animi perturbationes, corporisq; incommoda, nisi grauissimis supplicijs apud inferos vrgeatur? nam quanto diuturnior est hominum vita, tanto fit maior incommodorum cumulus. sunt filiorum vel amicorum vel propinquorũ mortes, facultatum iacturę, honorum repulsę, infamia, morbi, vulnera, discordię, lites, quę tanto plura videre necesse est, quanto diutius vixerimus. Duo igitur erant necessaria, alterum vt purgarentur animę antequam in Elysijs campos peruenirent, alterum vt post longissimum temporis spatium epota aqua Lethęa omnium pręteritorum obliuiscerentur. quare dictum est:

*exinde per amplum
Mittimur Elysiũ, & pauci lata arua tenemur:
Donec longa dies perfulso temporis urbe
Concretam exemit labem, purumque relinquit
Ætherium sensum, atq; aut ai simplicem ignem.
Hæc omnes, sibi mille rotas soluere per annos,*

Le

*Lethæum ad fluminem Deum evocat agmine magno:
Scilicet immemores superæ ut conuexa reuisant,
Rursus & incipiant in corpora velle reueri.*

Quis enim, ut dicebam, in hanc plenam miseriarum vitam, nisi & antiquarum miseriarum prius fiat immemor, & voluntati Deorum ac necessitati parere cogatur? nulla est adeo felix hominum conditio, quam non multo plura incommoda infestent, quam bona cōsolentur, quamuis parum firmis & subfrigidis rationibus contra hanc sententiam scripsit Euripides in Supplicibus:

ἴλιθε γὰρ τις οἷς τὰ χείρονα
πλείω βροτῶσι κίσι τῶν ἀμεινόνων.
ἔγω δὲ τούτοις ἀπὸ τῆς γνώμης ἔγω,
πλείω τὰ χείρονα τῶν κακῶν ἔγω βροτῶσι.
οἷ μὴ γὰρ ἔν κούδ', ἔκ ἀνθρώπων ἴσθαι.
*Quidam vir olim protulit mortalibus
Mala esse plura, quam aut bona adsint. ait ego
Diversa longè sentio: Viris bona
Puto esse multo plura, quam sint eis mala.
Quod ni sit, haud solem liceret cernere.*

Hæc enim ratio mihi valde videtur absurda, quia non est tanquam frigoris & caloris, quorum symmetria omnino necessaria est viventibus corporibus, calamitatum, & molestiarum, & incommodorum, natura: nam tamen si iactura filiorum, aut carissimorum, aut facultatum, aut dignitatis, rerumque huiusmodi euentus animum perturbant, tamen non necessario interimunt: nisi forte hæc non esse mala, aut raro contingere, inquit Euripides. Plura enim horum contingunt nonnullis quam bona in vniuersa vita, ad quæ iterum subeunda nullæ animæ omnino adduci possent, nisi fluminis Lethæi plenæ, ac propè cœræ. Fuerunt igitur hæc partim ad persuadendum multitudini animas pro meritis in corpora denuo redire confictæ: partim etiam declarant morituri iam hominis conditionem, ut illi sanctius viuant: cum sensus animique vigor paulatim post vitæ præteritæ considerationem deficit, omnesque cessant corporis actiones, atque illud demum extinguitur.